

Glasnik Instituta

12/2021.

Uvodnik

Unatoč pandemiji koja je uvelike obilježila 2021. godinu, protekla je godina za Institut za društvena istraživanja u Zagrebu bila iznimno uspješna. U razdoblju od siječnja do prosinca u Institutu su zaposlena 4 znanstvena suradnika te su uspješno provedena dva znanstvena napredovanja na radna mjesta viših znanstvenih suradnika. U Institutu je u prethodnoj godini zaposleno i 6 asistenata, dok je organizaciju napustio jedan asistent. S početkom godine u mirovinu je s ravnateljskog mjesta otišla dr. sc. Dinka Marinović Jerolimov, koja je ubrzo izabrana za zaslužnu znanstvenicu. Sve navedeno ukazuje da je 2021. godina bila razdoblje intenzivne kadrovske revitalizacije, kojom su stečeni preduvjeti za daljnji razvoj Instituta. U 2021. godini u Institutu se provodilo čak **30 znanstveno-istraživačkih projekata**, od čega je 12 dobiveno na nacionalnim i međunarodnim kompetitivnim natjecanjima. Posebno ističemo da se u Institutu provodilo 5 projekata Hrvatske zaklade za znanost. Ništa manje vrijedni nisu ni ostali projekti koji su financirani iz međunarodnih i nacionalnih izvora, kao niti oni koji su provedeni u okviru programskih sredstava. Iz društvene perspektive važno je primijetiti da su znanstvenici Instituta brzo i kvalitetno reagirali na velike osobne i društvene izazove pandemije bolesti COVID-19 i potresa koji su pogodili Hrvatsku. Osim projekata u tijeku, u 2021. prijavljeno je 9 novih projekata na prestižne međunarodne i domaće natječaje. Intenzivan projektni rad pratila je znanstvena produkcija te su objavljena 32 a1 rada, od kojih je 8 znanstvenih radova u časopisima i knjigama u prvom (Q1) i 4 u drugom (Q2) kvartilu. U prethodnoj godini naši su znanstvenici objavili i pet znanstvenih monografija. Godinu 2021. obilježilo je i **potpisivanje dviju novih suradnji i to s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Beogradu te Institutom za filozofiju i društvenu teoriju iz Beograda**. Institut je bio i (su)organizator pet konferencija od

kojih su neke bile s međunarodnim sudjelovanjem, a u simpoziju IDIZ-a organiziranom u prosincu zajednički su predstavljeni gotovo svi znanstveni projekti u Republici Hrvatskoj koji na nacionalno reprezentativnim uzorcima istražuju posljedice pandemije. Naši su istraživači aktivno sudjelovali s čak **100 izlaganja na međunarodnim i domaćim znanstvenim i stručnim skupovima i konferencijama**. Izrazita je bila aktivnost u visokoškolskoj nastavi i u mentoriranju kandidata u visokom obrazovanju. Časopis **Sociologija i prostor** nastavio je s redovitim i kvalitetnim radom te je u ovoj godini izdan i **poseban broj posvećen društvenim posljedicama pandemije**. Aktivan je bio i rad biblioteke kroz niz posebnih izdanja. Rad Instituta i njegovih zaposlenika bio je intenzivno medijski popraćen te smo u prethodnoj godini zabilježili **više stotina medijskih istupa** i vijesti o našem radu. Rad znanstvenika nije moguć bez kvalitetne stručne službe koja je u 2021. godini obavila sve povjerene zadatke i vrlo intenzivno sudjelovala u brojnim usavršavanjima. Također zahvalu zaslužuje i Upravno vijeće koje je pratilo rad Instituta i davalo podršku.

Dr. sc. Boris Jokić

Ravnatelj

Tekući projekti u 2021.

Nacionalni i međunarodni kompetitivni projekti

U 2021. godini u Institutu se provodilo ukupno 30 projekata, od čega 16 kompetitivnih međunarodnih ili domaćih projekata financiranih putem Hrvatske zaklade za znanost, Europskog socijalnog fonda, te EU programa **Rights, Equality and Citizenship** i programa **Erasmus+**. Ti su projekti navedeni u Tablici 1.

Tablica 1. Nacionalni i međunarodni kompetitivni znanstveni projekti IDIZ-a

Naziv projekta	Program/financijer	Ustanova nositelj	Voditelj/ica iz IDIZ-a
Otpornost hrvatskog društva uslijed COVID-19 pandemije (SOCRES)	Hrvatska zaklada za znanost – istraživački projekt CORONA	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Branko Ančić
Promjene u organizaciji procesa odgoja i obrazovanja uzrokovane COVID-19 pandemijom: učinci na obrazovna iskustva, dobrobit i aspiracije učenika u Republici Hrvatskoj (EWAchange)	Hrvatska zaklada za znanost – istraživački projekt CORONA	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Boris Jokić
Uloga ličnosti, motivacije i socio-emocionalnih kompetencija u profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere (TeachWell)	Hrvatska zaklada za znanost – istraživački projekt	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Iris Marušić
Kvaliteta života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja: komparativna analiza između Slovenije i Hrvatske (HESC)	Hrvatska zaklada za znanost – bilateralni projekt s Republikom Slovenijom	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Anđelina Svirčić Gotovac
Integracija i dezintegracija Europske unije: Dinamike europeizma i euroskepticizma (IDEU)	Hrvatska zaklada za znanost – uspostavni projekt	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Nikola Petrović
METAR do bolje klime (Mreža za edukaciju, tranziciju, adaptaciju i razvoj)	Europski socijalni fond	Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR)	Branko Ančić
Tematska mreža „Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima“ (TEMCO)	Europski socijalni fond	Institut za razvoj obrazovanja (IRO)	Iva Odak, Saša Puzić
Rad po mjeri čovjeka	Europski socijalni fond	Savez samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH)	Teo Matković
HAND IN HAND: Osnaživanje socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti učitelja širom Europe	Erasmus +	Pedagoški inštitut, Ljubljana	Iris Marušić
Support to better knowledge in youth policy – YouthWiki Croatia	Erasmus +	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Marko Kovačić
Supporting Evidence-based Education of Youth Workers (SEEW)	Erasmus +	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Nikola Baketa
Innovate debate: applied curriculum for debate based youth work	Erasmus +	Hrvatsko debatno društvo	Nikola Baketa
EUROPE GOES LOCAL – Supporting Youth Work at the Municipal Level	Erasmus +	Agencija za mobilnost i programe EU	Marko Kovačić
The Art of Ethics in Youthwork	Erasmus +	Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada (NAPOR)	Marko Kovačić
Jednaka prava – jednake plaće – jednake mirovine	EU program Rights, Equality and Citizenship (REC)	Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova RH	Mirjana Adamović
Usporedba nacionalnih i vjerskih identiteta učenika srednjih škola u Hrvatskoj i Sloveniji	Program bilateralne suradnje s Republikom Slovenijom	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Lana Peternel

HRZZ projekt 'Otpornost hrvatskog društva uslijed COVID-19 pandemije (SOCRES)'

Iako istraživanje katastrofa ima dugu povijest u društvenim znanostima, ona su uglavnom usredotočena na lokalizirane prirodne katastrofe poput poplava, potresa i uragana ili na lokalizirane terorističke napade kao što je to bio slučaj s terorističkim napadima u Americi 11. rujna 2001. U tom smislu, radi globalnog obuhvata, pandemija COVID-19 spada u novije izazove u području, kako u pogledu primjerenih konceptualnih alata tako i metoda istraživanja. Dodatno, postojeći uvidi iz istraživanja fokusiranih na širenja virusa, primjerice onog povezanog sa širenjem SARS virusa 2003. godine, pokazuju da iako su epidemiološke mjere i strategije u tom slučaju bile u velikoj mjeri učinkovite u kontroliranju širenja virusa, epidemija ima negativne političke, etičke i socioekonomske učinke. Drugim riječima, u slučaju virusnih epidemija radi se o katastrofama koje imaju višestruke negativne posljedice. Projekt SOCRES vođen je pitanjem što je to što jača kapacitete pojedinaca, skupina, zajednica i organizacija, ili društva općenito, da mogu pozitivno odgovoriti na prijetnje i negativne učinke katastrofa poput pandemije COVID-19. Projekt istražuje tri široko postavljene determinante društvene otpornosti: (1) društvene odnose i mreže, (2) znanje, narative i medijske okvire, te (3) društveni metabolizam i institucijske kapacitete. Projekt okuplja interdisciplinarni tim znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva, koji su pokušali rasvijetliti različite društvene aspekte pandemije COVID-19, događaja koji predstavlja potpuno novo iskustvo za sve uključene strane, odnosno podjednako za stručnjake, kao i za širu laičku javnost. Voditelj projekta je dr. sc. Branko Ančić, a više informacija možete saznati na [poveznici](#).

HRZZ projekt 'Promjene u organizaciji procesa odgoja i obrazovanja uzrokovane COVID-19 pandemijom: učinci na obrazovna iskustva, dobrobit i aspiracije učenika u Republici Hrvatskoj (EWACHange)'

U protekle dvije godine, COVID-19 pandemija značajno je promijenila obrazovne procese u Republici Hrvatskoj. Organizacijske promjene koje je izazvala pandemija djelovale su na ključne aspekte obrazovnog procesa, prije svega na postavljanje obrazovnih prioriteta, izvedbu

kurikuluma, pristupe vrednovanju i ocjenjivanju, okruženje učenja i podršku učenicima. Promjene u tim procesima potencijalno su imale (i vjerojatno će imati i u budućnosti) izrazite posljedice na živote učenika različite dobi. Projekt EWACHange predstavlja sveobuhvatno znanstveno ispitivanje značajnih promjena u hrvatskom obrazovanju, nastalih kao posljedica pandemije, te nastoji utvrditi obrazovne i psihosocijalne učinke tih promjena na učenike. Poseban naglasak u projektu stavljen je na ispitivanje toga kako promjene u organizaciji obrazovnog procesa uzrokovane pandemijom djeluju na tri ranjive skupine: učenike s teškoćama u razvoju i teškoćama učenja, učenike iz nepovoljnog socioekonomskog okruženja, te darovite učenike. Rezultati istraživanja bit će relevantni ne samo kao retrospektivni osvrt na jedinstvene društvene i obrazovne događaje, već i prospektivno kao izvod uvida i preporuka za budućnost. Rezultati projekta omogućit će osmišljavanje i uvođenje mjera obrazovne politike na sustavnoj razini koje mogu ublažiti nastale poremećaje obrazovnih procesa te osnažiti učenike, odgojno-obrazovne radnike i roditelje za uspješno ovladavanje kriznim situacijama u budućnosti. Voditelj projekta je dr. sc. Boris Jokić, a više informacija možete pronaći na [poveznici](#).

HRZZ projekt 'Uloga ličnosti, motivacije i socio-emocionalnih kompetencija u profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere (TeachWell)'

Početne godine poučavanja kritično su razdoblje u karijeri učitelja, obilježeno stresom i visokim stupnjem profesionalnog sagorijevanja. Pružanje odgovarajuće potpore učiteljima tijekom ranih godina karijere važno je za razvoj njihove profesionalne kompetencije u složenom školskom okruženju i za njihove planove za ostanak u profesiji. Nedavna istraživanja naglašavaju ulogu pojedinih obilježja, poput ličnosti, motivacije za poučavanje i socio-emocionalnih kompetencija, u velikom broju važnih ishoda kod učitelja. Navedena afektivno-motivacijska obilježja zajedno čine značajan aspekt profesionalnih kompetencija učitelja. Istraživanje osmišljeno u sklopu projekta TeachWell ima svrhu ispitati zajednički doprinos ovih obilježja pozitivnim ishodima poput entuzijazma za poučavanje, zadovoljstva poslom, radnog angažmana, planiranog ostanka u profesiji i niskog stupnja profesio-

nalnog sagorijevanja u ranoj fazi karijere. Ti ishodi zajedno čine profesionalnu dobrobit učitelja u ranoj fazi karijere i predstavljaju fokus predloženog projekta. Očekuje se da će istraživanje ponuditi konceptualni okvir koji može usmjeriti buduća istraživanja u ovom području. Preporuke koje proizlaze iz studije pomoći će u osmišljavanju mjera obrazovne politike za potporu profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere i njihovoj odluci da ostanu u profesiji. To je posebno važno za hrvatski obrazovni kontekst, koji se sve više suočava s problemima zapošljavanja i zadržavanja učitelja. Voditeljica projekta je dr. sc. Iris Marušić, a više o projektu saznajte [ovdje](#).

HRZZ projekt 'Kvaliteta života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja: komparativna analiza između Slovenije i Hrvatske (HESC)'

U ovom se istraživačkom projektu istražuju stambena naselja izgrađena u razdoblju socijalističkoga političkog i ekonomskog sustava, te u vremenu prelaska na sustav tržišne ekonomije koji je uslijedio (postsocijalističko razdoblje). Polazi se od hipoteze da su promijenjene društvene okolnosti, karakteristične za postsocijalističko razdoblje, stanovnicima donijele nova očekivanja vezana za kvalitetu života, što posljedično može značiti da su stambena naselja iz socijalističkog razdoblja postala manje privlačna za život, jer stanovnici imaju viša očekivanja ili zahtjeve prema boljem standardu stanovanja i većoj kvaliteti stambene okoline. Istraživanje je komparativno, jer se testira hipoteza u dvjema državama, Sloveniji i Hrvatskoj, koje imaju isti temelj za nastanak velikih stambenih naselja izgrađenih tijekom socijalističkog razdoblja. Unatoč međusobnim razlikama, velika stambena naselja iz socijalističke ere u objema državama još uvijek predstavljaju značajan udio ukupnog stambenog fonda, za koji pretpostavljamo (temeljem hipoteze) da nije adekvatan za kvalitetno življenje uslijed zastarjelosti i promijenjenih vrijednosti, i čemu je potrebna cjelovita obnova. No, nijedna od ovih država nije usvojila nacionalnu strategiju obnove velikih stambenih naselja, ni smjernice za osiguravanje bolje kvalitete stanovanja i neposredne životne okoline. Stoga je krajnji cilj ovoga istraživačkog projekta definirati – iz perspektive kvalitete života – smjernice i preporuke za adekvatnu obnovu stambenih naselja iz socijalističkog razdoblja i projektiranje novih

stambenih naselja. Smjernice će se moći primijeniti kako u Sloveniji, tako i u Hrvatskoj. Ovo je istraživanje također posebno značajno u metodološkom smislu jer se koriste participativne metode prikupljanja podataka: participativno akcijsko istraživanje, istraživanje usmjereno prema korisnicima te otvoreni demokratski forum. Upravo je nedostatak participacije javnosti u definiranju problema i rješenja ono što je čest (i često kritiziran) problem u postsocijalističkim državama. Voditeljica projekta za Hrvatsku je dr. sc. Anđelina Svirčić Gotovac, a više informacija saznajte [ovdje](#).

HRZZ projekt 'Integracija i dezintegracija Europske unije: Dinamike europeizma i euroskepticizma (IDEU)'

Dezintegracija Europske unije izuzetno je aktualno i u sve većoj mjeri istraživano pitanje, kako teorijski, tako i empirijski. U ovom se projektnom prijedlogu kroz interdisciplinarni pristup, te koristeći inovativnu komparativnu metodologiju i za ovu svrhu rijetko korištene sociološke teorije uspoređuju razvoj i dinamika europeizma i euroskepticizma. Ideje europeizma i euroskepticizma u vrijeme intenzivne društvene polarizacije ključne su u razumijevanju integracijskih i dezintegracijskih procesa. Bit će izvršena kvalitativna komparacija nositelja europsističkih i euroskeptičnih ideja iz političke i intelektualne elite u pet država članica EU-a iz različitih faza proširenja (Njemačka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Španjolska, Poljska, Hrvatska), kao i kvantitativna komparacija utjecaja povijesnih trauma na uspjeh euroskeptičnih stranaka u svim državama članicama EU-a. Rezultati istraživanja trebali bi doprinijeti razumijevanju utjecaja različitih povijesnih iskustava na različite vizije europske integracije u podijeljenim europskim društvima. Komparacija političkih i intelektualnih aktera koji su radili na izgradnji nadnacionalnog identiteta i njihovih protivnika u socijalističkoj Jugoslaviji i EU-u trebala bi omogućiti dublje razumijevanje integracijskih i dezintegracijskih procesa u nadnacionalnim organizacijama. Pretpostavljeni učinak uspostave istraživačke grupe je razvijanje intenzivnog interdisciplinarnog pristupa u istraživanju europske integracije, u kojem će biti zastupljene sociološke, politološke, povijesne i filozofske perspektive. Istraživačke i diseminacijske aktivnosti trebale bi doprinijeti deideologizaciji rasprava o europskoj integraciji i europskom identitetu u znanstve-

nom i javnom prostoru. Voditelj projekta je dr. sc. Nikola Petrović. Više informacija o projektu dostupno je [ovdje](#).

ESF projekt 'METAR do bolje klime (Mreža za edukaciju, tranziciju, adaptaciju i razvoj)'

Opći cilj projekta „METAR do bolje klime (Mreža za edukaciju, tranziciju, adaptaciju i razvoj)“ je uspostaviti trajnu tematsku mrežu kapacitiranih organizacija civilnog društva (OCD-a), jedinica lokalne samouprave (JLS-a) i znanstvenoistraživačkih institucija, koje će uključivanjem u sve faze razvoja javnih politika doprinijeti tranziciji u niskouglično društvo prilagođeno na klimatske promjene i suzbijanje energetske siromaštva. Kroz trajnu suradnju izgradit će se nove vještine i kapaciteti OCD-a za argumentirano zagovaranje, a znanstvenoistraživačke institucije i jedinice lokalne samouprave osnažit će se u metodama informiranja i uključivanja zainteresirane javnosti. Specifični ciljevi projekta uključuju potpisivanje sporazuma svih partnera i ostvarivanje trajne suradnje kroz mrežu „METAR do bolje klime“ kako bi se povećala vidljivost mreže, a time i doprinijelo boljem informiranju javnosti. Nadalje, osnaživat će se kapaciteti predstavnika organizacija civilnog društva za argumentirano zagovaranje i veći utjecaj u procesu donošenja odluka. Također, izradit će se smjernice za javne klimatske politike utemeljene na dokazima. Jedan od rezultata bit će i izrada platforme za razmjenu informacija koja će povezivati dionike iz različitih sektora s ciljem suzbijanja klimatskih promjena, prilagodbe neizbježnim klimatskim promjenama te ostvarivanja socio-ekonomskog razvoja koji omogućuje društvo bez energetske siromaštva. Projekt koordinira udruga DOOR (Društvo za oblikovanje održivog razvoja), a IDIZ je jedan od partnera. Voditelj projekta za IDIZ je dr. sc. Branko Ančić. Više o projektu saznajte [ovdje](#).

ESF projekt 'Tematska mreža „Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima“ (TEMCO)'

Projektom se želi doprinijeti rješavanju nepostojanja koordiniranog i učinkovitog djelovanja organizacija civilnog društva (u suradnji s drugim dionicima) u oblikovanju javnih politika za rješavanje društvenih nejednakosti u cjeloživotnom obrazovanju u Hrvatskoj. Svrha projekta je jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva (OCD-a) za postizanje učinkovitog dijaloga s javnom upravom

i znanstvenom zajednicom u oblikovanju i provođenju javnih politika za osiguravanje svima dostupnog cjeloživotnog obrazovanja, čime se stvara preduvjet za smanjivanje obrazovnih nejednakosti u Hrvatskoj. Do sada nije postojala ni jedna mreža OCD-a koja bi povezivala sve razine obrazovanja, od primarnog do tercijarnog, obuhvaćajući i obrazovanje odraslih. Također, do sada nije postojala strukturirana inicijativa između OCD-a, znanstvene zajednice i javne uprave na otklanjanju navedenih nejednakosti. Znanstvenici će u suradnji s drugim članicama Mreže analizirati probleme i identificirati njihove moguće uzroke, odnosno faktore koji utječu na obrazovne nejednakosti. Istraživačka izvješća i članci bit će preduvjet za definiranje mogućih preporuka za rješenja na razini javnih politika. Projektom se želi doprinijeti rješavanju nepostojanja koordiniranog i učinkovitog djelovanja organizacija civilnog društva (u suradnji s drugim dionicima) u oblikovanju javnih politika za rješavanje društvenih nejednakosti u cjeloživotnom obrazovanju u Hrvatskoj. Pojam „cjeloživotno obrazovanje“ označava koncept koji obrazovanje promatra kao cjeloživotni proces, a počinje formalnim obrazovanjem te traje cijeli život. Koordinator projekta je Institut za razvoj obrazovanja, a IDIZ je jedan od partnera. Voditelji projekta za IDIZ su dr. sc. Iva Odak i dr. sc. Saša Puzić. Više o projektu saznajte [ovdje](#).

ESF projekt 'Rad po mjeri čovjeka'

Cilj projekta „Rad po mjeri čovjeka“ je unaprijediti kapacitete sindikata na području zaštite prava i unaprjeđenja uvjeta rada zaposlenih na određeno vrijeme. Savez samostalnih sindikata Hrvatske, koji je koordinator projekta, nastoji implementacijom ovoga projekta odgovoriti na ubrzani pad kvalitete radnih mjesta u Hrvatskoj, degradaciju radničkih prava i demografsku krizu. Aktivnosti kojima se nastoji popularizirati i ostvariti koncept rada po mjeri čovjeka uključuju provedbu znanstvenih istraživanja, zagovaranje i predlaganje rješenja, organiziranje javnih rasprava i drugih događanja, informiranje javnosti o uvjetima rada u Hrvatskoj, EU-u i svijetu te objavljivanje stručnih publikacija. Doprinos IDIZ-a projektu odnosi se na vođenje istraživačkog elementa u kojem će se kroz sekundarne analize, anketno i kvalitativno istraživanje unaprijediti spoznaje o diskriminaciji, potrebama i uvjetima rada zaposlenih na određeno vrijeme i sezonskih

radnika te mogućim načinima unaprjeđivanja prava prekarne radnika. Voditelj projekta za IDIZ je dr. sc. Teo Matković. Više o projektu možete saznati na [poveznici](#).

E+ projekt 'HAND IN HAND: Osnaživanje socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti učitelja širom Europe'

Glavni cilj ovog projekta je osnaživanje socio-emocionalnih kompetencija učitelja i njihove svijesti o različitosti kako bi ih se podržalo u radu s različitim učenicima i kako bi im se olakšalo nošenje s novim izazovima. Projekt u središte stavlja dobrobit učitelja ističući kako razvijanje njihovih socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti podržava učiteljsku brigu o sebi, stavlajući time u središte perspektivu učitelja. Razvoj učiteljskih socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti podržat će se primjenom programa profesionalnog razvoja pod nazivom *HAND Sustav za osnaživanje učitelja*. Ovaj sustav sastoji se od: a) HAND Programa za osnaživanje učitelja, kao skupa inovativnih participativnih aktivnosti i iskustava učenja, te b) kontinuirane supervizije, praćenja i podrške učiteljima. Inovativnim integriranjem svijesti o različitosti i socio-emocionalnih kompetencija, program će učiteljima omogućiti da razvijaju kompetencije za suočavanje s izazovima nastave u različitim društvima. Te će ih kompetencije osnažiti da ne napuste prerano profesiju, pomoći im u praćenju i planiranju vlastite karijere te podržati njihovu dobrobit kao i dobrobit njihovih učenika. Program *HAND Osnaživanje učitelja* bit će provjeren primjenom kvaziekperimentalnog nacrtu s kontrolnim skupinama (s efektima *prije* i *poslije*) u Sloveniji, Hrvatskoj, Švedskoj, Austriji i Portugalu, a ciljna skupina bit će učitelji u osnovnim školama. Uz to, u program će biti uključeni i ravnatelji i stručni suradnici. Ovim se projektom želi pridonijeti stvaranju sveobuhvatne obrazovne politike usmjerene na učitelje u EU-u davanjem preporuka na razini EU-a, ali i za pojedine zemlje. Kao partner na projektu, IDIZ je odgovoran za provedbu sustava za osnaživanje učitelja u Hrvatskoj i davanje preporuka temeljenih na rezultatima ovog istraživanja za kreiranje obrazovnih politika na nacionalnoj razini. IDIZ je također nositelj aktivnosti vezanih za razvoj teorijskog pregleda ključnih pojmova ovog projekta. Koordinator projekta je Pedagoški institut iz Ljubljane, Slovenija. Voditeljica projekta za IDIZ je dr. sc. Iris Marušić. Više o projektu nalazi se na [poveznici](#).

E+ projekt 'Support to better knowledge in youth policy – YouthWiki Croatia'

Projekt *Support to better knowledge in youth policy – YouthWiki Croatia* usmjeren je na uspostavu kodificiranog sustava praćenja nacionalnih politika za mlade. Europska unija je kao jedan od svojih prioriteta u okviru politika za mlade navela lansiranje YouthWiki-ja, svojevrstne enciklopedije nacionalnih politika za mlade. Zadatak ovoga projekta, koji je integralni dio cjelokupnog YouthWiki projekta, je prikupiti, sistematizirati i analizirati podatke klasificirane po devet područja politika za mlade, sukladno Europskoj strategiji za mlade. Članovi istraživačkog tima izradit će analize cjelokupne politike za mlade po zadanoj metodologiji te će iste služiti kao nacionalni izvještaj o politikama za mlade na razini EU-a. Ovim je projektom IDIZ-ov Centar za omladinska i rodna istraživanja postao je središnje mjesto za izvještavanje o nacionalnim politikama za mlade. Hrvatska YouthWiki stranica dostupna je [ovdje](#). Voditelj projekta je dr. sc. Marko Kovačić.

E+ projekt 'Supporting Evidence-based Education of Youth Workers (SEEW)'

Postavljanjem temelja za profesionalizaciju rada s mladima i obrazovanja stručnjaka za rad s mladima, projektom se osnažuju kapaciteti radnika s mladima (*youth workers*), čime će se dugoročno doprinijeti kvaliteti rada s mladima u zemljama obuhvaćenim projektom (Hrvatska i Slovenija). Dosadašnja istraživanja i preporuke politika za rad s mladima, kako na nacionalnoj, tako i na razini EU-a, ukazala su na potrebu za kvalitetnim obrazovanjem ove vrste stručnjaka kao ključnim preduvjetom ostvarivanja kvalitete u radu s mladima. Projektne aktivnosti uključivale su ispitivanje potreba u obrazovanju i osposobljavanju radnika s mladima u Hrvatskoj i Sloveniji, što se nastojalo postići mapiranjem postojećih mogućnosti za obrazovanje i osposobljavanje stručnjaka za rad s mladima, prepoznavanjem i analizom postojećih aktivnosti i programa osposobljavanja u objema partnerskim zemljama te mapiranjem i analizom postojećih studijskih programa namijenjenih osposobljavanju stručnjaka za rad s mladima u Europi. Cilj je bio prepoznati suvremene trendove u obrazovanju i osposobljavanju za rad s mladima te identificirati obrazovne smjerove za stručnjake

za rad s mladima u Europi. Temeljem rezultata projekta razvijeni su dokumenti prijedlog standarda kvalifikacija i zanimanja stručnjaka za rad s mladima, kurikulum programa cjeloživotnoga obrazovanja za stručnjake za rad s mladima te kurikulum visokoobrazovnog programa za stručnjake za rad s mladima. Voditelji projekta su dr. sc. Nikola Baketa i dr. sc. Marko Kovačić.

E+ projekt 'The Art of Ethics in Youthwork'

Projektom se nastoji poboljšati kvaliteta i priznatost rada s mladima kroz unaprjeđenje etičkih okvira na razini politike i prakse u Europi i šire. Specifični ciljevi projekta uključuju podizanje svijesti radnika s mladima (*youth worker-a*) i donositelja politika o važnosti etičkog aspekta za priznatost rada s mladima te povećanje kvalitete rada s mladima uvođenjem inovativnih metoda i alata za podršku, a vezanih za etiku u radu s mladima. Nadalje, projektom se izgrađuju kapaciteti radnika s mladima povećavanjem njihovih vještina moralnog i kritičkog rasuđivanja. Provedbom projekta nastojat će se stvoriti sinergija među europskim i partnerskim zemljama kroz razmjenu prakse i uspostavu suradnje u području rada s mladima, kao i baza za buduća istraživanja temeljena na dokazima i rad na etičnosti kao dijelu obrazovanja radnika s mladima. Projekt podiže svijest o važnosti etike u radu s mladima te načina na koji etika utječe na kvalitetu i profesionalizaciju radnika s mladima. Dodatno, projektom će se razvijati suradnja između dionika i institucija na lokalnoj, regionalnoj i internacionalnoj razini. Sve projektne aktivnosti promovirane su putem interneta i medija kako bi se postigao što veći mogući odjek po pitanju rada s mladima i obrazovanja u Europi i Australiji. Koordinator projekta je Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada (NAPOR) iz Srbije, a IDIZ je jedan od partnera. Voditelj projekta za IDIZ je dr. sc. Marko Kovačić.

REC projekt 'Jednaka prava – jednake plaće – jednake mirovine'

Međunarodni projekt „Jednaka prava – jednake plaće – jednake mirovine – širenje opsega implementacije akcija i zakonskih standarda rodne ravnopravnosti s ciljem dostizanja rodne ravnopravnosti i sprječavanja siromaštva u Hrvatskoj“ bavi se gotovo nevidljivom temom

rodne nejednakosti u plaćama i mirovinama, što za posljedicu ima socijalnu i ekonomsku nesigurnost za žene. Projektom se žele osigurati standardi, mjere i akcije koje će pridonijeti podizanju svijesti o problemu jaza u plaćama i mirovinama između muškaraca i žena s ciljem smanjivanja rizika siromaštva za žene. Ciljna skupina su predstavnici/e vlasti, javnih i privatnih kompanija i sindikata te učenici/e srednjih škola na nacionalnoj i lokalnoj razini. Kroz projekt smo stekli nova znanja koja omogućuju bolje razumijevanje uzroka i posljedica jaza u plaćama i mirovinama, te koja će omogućiti kreiranje edukacijskog programa i izradu nacionalnog zakonodavnog okvira. Kao dio projektne aktivnosti održane su nacionalne kampanje s ciljem osvještavanja javnosti o ovoj problematici, a rezultati istraživanja predstavljeni su i u objavljenj **publikaciji**. Koordinator projekta je Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova RH, a IDIZ je jedan od partnera. Voditeljica projekta za IDIZ je dr. sc. Mirjana Adamović.

Bilateralni projekt 'Usporedba nacionalnih i vjerskih identiteta učenika srednjih škola u Hrvatskoj i Sloveniji'

Ovaj projekt je samostalna istraživačka cjelina koja se, koristeći komparativne kvantitativne podatke projekta International Social Survey Programme (ISSP), temelji na uvidima o ne/religijskoj situaciji u Hrvatskoj i Sloveniji. Suradnja na bilateralnom projektu Slovenije i Hrvatske uključuje nadogradnju kvantitativnog metodološkog pristupa zastupljenog u ISSP projektu zajedničkim kvalitativnim istraživanjem. Na temelju postojeće suradnje ova studija usmjerit će svoja istraživanja na dva međusobno povezana istraživačka koncepta – na nacionalni i ne/religijski identitet te njihov razvoj kod mladih u objema zemljama. Cilj projekta je na temelju uspostavljene suradnje unaprijediti znanstvenoistraživačke spoznaje o nacionalnom identitetu mladih u Hrvatskoj i Sloveniji kroz prizmu njihove osobne ne/religioznosti. Također, istraživat će se međuodnosi etničkih i nacionalnih identiteta, kao i europskog identiteta. Dosadašnje spoznaje iz različitih istraživanja ukazuju kako obje sredine imaju mnogo kontekstualnih sličnosti. Osim zajedničkog povijesnog iskustva u okviru bivšeg sustava i države to su i srodne demografske osobitosti te politički i kulturni

razvoj proteklih desetljeća, ali i značajne specifične razlike koje doprinose drugačijim ishodima u pogledu konstrukcije različitih socijalnih identiteta mladih. Jedna od njih je upravo religioznost, koja je među mladima u Sloveniji vrlo nisko zastupljena, a u Hrvatskoj značajna karakteristika individualne i strategija društvene identifikacije. Stoga su naša istraživačka pitanja usmjerena na dominantne kulturne vrijednosti u objema sredinama koje oblikuju specifičnosti i povezanost nacionalnog i ne/religijskog identiteta u Hrvatskoj i Sloveniji. Voditeljica projekta za Hrvatsku je dr. sc. Lana Peternel.

Nacionalni projekti

Institut je tijekom 2021. godine provodio 8 nacionalnih projekata, financiranih putem nadležnih državnih tijela (Ministarstvo znanosti i obrazovanja), jedinica lokalne uprave (gradovi i općine) te obrazovnih institucija ili organizacija civilnoga društva. Projekti su navedeni u Tablici 2.

Tablica 2. Nacionalni projekti IDIZ-a

Naziv projekta	Program/financijer	Ustanova nositelj	Voditelj/ica iz IDIZ-a
Izrada studije na temu socijalne dimenzije visokoškolskog obrazovanja u Republici Hrvatskoj	MZO	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Saša Puzić
Izrada studije Aktualna praksa izdavanja i primjene dopunske isprave o studiju u Republici Hrvatskoj te izrada koncepta i tehničke specifikacije platforme za digitalizaciju diplome i dopunske isprave o studiju	MZO – poziv u okviru projekta TRACER	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Zrinka Ristić Dedić, Boris Jokić
Izrada i uvođenje predmeta Građanski odgoj i obrazovanje u srednje škole	Sveučilište u Rijeci	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Boris Jokić
Evaluacija programa 'Grad/općina – prijatelj djece' iz perspektive djece u 2021. godini: Gradovi Duga Resa i Daruvar te općine Kostrena, Virje, Belica, Mala Subotica, Dekanovec, Stari Jankovci te Raša	Gradovi/općine uključeni u evaluaciju	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Zrinka Ristić Dedić
Ažurirana procjena kvantitativnih potreba za obrazovanjem i zapošljavanjem odgojitelja u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja	MZO	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Teo Matković
Raspoloživost srednjoškolskih programa u Hrvatskoj: pregled kapaciteta, interesa i strukture upisa 2012.-2021.	MZO	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu	Teo Matković
Grad za mlade – model certificiranja hrvatskih gradova na polju provedbe lokalnih politika za mlade	Udruga gradova u RH	Udruga gradova u RH	Marita Grubišić-Čabo
Izrada sektorske sociološke studije za Program cjelovite obnove povijesne jezgre grada Zagreba	Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba i Grad Zagreb	Savjet za koordiniranje aktivnosti vezanih uz izradu programa cjelovite obnove povijesne jezgre Grada Zagreba i Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba	Anđelina Svirčić Gotovac

Znanstvenoistraživački projekti iz programskih sredstava MZO-a

U 2021. godini u Institutu se provodilo 7 projekata financiranih putem programa višegodišnjeg institucijskog financiranja (VIF) Ministarstva znanosti i obrazovanja:

- **Nacionalno praćenje učinaka pandemije bolesti Covid-19 i potresa iz 2020. godine na organizaciju odgojno-obrazovnih procesa i dobrobit učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika u Republici Hrvatskoj** – voditelji dr. sc. Boris Jokić i dr. sc. Zrinka Ristić Dedić
- **International Social Survey Programme** – voditelj dr. sc. Branko Ančić
- **Nastavak projekta „Obrazovne aspiracije učenika u prijelaznim razdobljima hrvatskog osnovnoškolskog obrazovanja: priroda, odrednice i promjene (COBRAS)“** – voditelji: dr. sc. Boris Jokić i dr. sc. Zrinka Ristić Dedić
- **Procjena institucionalnih i strukturnih odrednica prijave i uspjeha na državnoj maturi** – voditelj dr. sc. Teo Matković
- **Istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola** – voditelji trećeg vala istraživanja: dr. sc. Nikola Baketa, dr. sc. Jelena Matić Bojić, dr. sc. Marko Kovačić, doc. dr. sc. Kosta Bovan (Fakultet političkih znanosti)
- **Prednosti i nedostaci specifičnog razvoja turizma na većim jadranskim otocima: primjer grada Hvara na otoku Hvaru** – voditeljica dr. sc. Jelena Zlatar Gamberožić
- **Obnova zagrebačkog središta nakon potresa iz ožujka 2020. iz perspektive stanara** – voditeljica: doc. dr. sc. Anđelina Svirčić Gotovac

Suradnja istraživača Instituta na projektima drugih institucija

U 2021. godini znanstvenici IDIZ-a surađivali su na sljedećim projektima drugih institucija:

HRZZ – IP-CORONA-04-2020 – „*Obnavljanje društva: Longitudinalno istraživanje društvenog oporavka u Hrvatskoj nakon pandemije koronavirusa*“ - voditeljica prof. dr. sc. Dinka Čorkalo Biruški, (Filozofski fakultet u Zagrebu), suradnici iz IDIZ-a: Marko Kovačić, Nikola Baketa;

HRZZ - Istraživački projekt „*Utjecaj interneta i internet-skih društvenih mreža na stavove i odluke o cijepljenju*“ – voditelj: dr. sc. Željko Pavić (Filozofski fakultet u Osijeku); suradnica iz IDIZ-a: dr. sc. Adrijana Šuljak;

HRZZ - Uspostavni projekt „*Socijalno-ekološki izazovi ruralnog razvoja: objektivni i subjektivni pokazatelji otpornosti hrvatskih ruralnih socijalno-ekoloških sustava*“ – voditeljica: dr. sc. Tijana Trako Poljak; suradnica iz IDIZ-a: dr. sc. Jelena Zlatar Gamberožić;

HRZZ – Uspostavni projekt „*Održivo ribarstvo: društveni odnosi, identitet i zajedničko upravljanje jadranskim ribolovnim resursima*“ (SOCFISH), voditelj: doc. dr. sc. Dražen Cepić (Odjel za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zadru); suradnik iz IDIZ-a: dr. sc. Branko Ančić;

HRZZ - Istraživački projekt „*Regulacija prostitucije u Hrvatskoj (ProReg)*“ – voditeljica: dr. sc. Ivana Radačić (Institut Ivo Pilar); suradnici iz IDIZ-a: dr. sc. Mirjana Adamović, dr. sc. Nikola Baketa i Josip Šipić (Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova);

HRZZ - Uspostavni projekt „*Formalno obrazovanje u funkciji održivog razvoja (FoROR)*“ – voditeljica: dr. sc. Bojana Čulum Ilić (Sveučilište u Rijeci); suradnici iz IDIZ-a dr. sc. Branko Ančić i dr. sc. Anja Gvozdanović;

HRZZ - Uspostavni projekt „*Hrvatske filozofkinje u europskom kontekstu*“ - voditelj dr. sc. Luka Boršić (Institut za filozofiju); suradnica iz IDIZ-a dr. sc. Ana Maskalan;

Projekt Sveučilišta u Rijeci „*Profesionalna socijalizacija mladih znanstvenika u nastavnu djelatnost (PROSO)*“; suradnica iz IDIZ-a dr. sc. Marija Brajdić Vuković;

Projekt Sveučilišta u Rijeci „*Akadska zajednica iznutra: izazovi promjena u akademskoj profesiji (APIKS)*“; suradnica iz IDIZ-a dr. sc. Marija Brajdić Vuković;

Projekt Sveučilišta u Zagrebu „*Ciljevi hrvatskih javnih politika*“; suradnici iz IDIZ-a dr. sc. Marko Kovačić i dr. sc. Nikola Baketa.

Konferencije u organizaciji IDIZ-a

Svečano obilježena 20. obljetnica Centra za istraživanje i razvoj obrazovanja

Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja (CIRO) svečano je obilježio 20. obljetnicu svoga osnutka 28. rujna 2021. godine u Novinarskom domu u Zagrebu. Prisutne su uvodnom riječju pozdravili predstavnik Ministarstva znanosti i obrazovanja, dr. sc. Boris Jokić, ravnatelj Instituta, i dr. sc. Zrinka Ristić Dedić, predstojnica Centra za istraživanje i razvoj obrazovanja. U uvodnim je riječima istaknuto da se Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja razvio od svoga osnutka 2001. godine do danas u vodeće mjesto proučavanja obrazovnih fenomena i istraživanja obrazovnoga sustava u Republici Hrvatskoj, provedbom niza važnih znanstvenoistraživačkih i razvojnih projekata. Značajan je društveni doprinos Centra ostvaren kroz djelovanje njegovih znanstvenika i znanstvenica kao ključnih inicijatora i kreatora brojnih reformskih procesa u obrazovanju. Znanstvenoistraživački rad Centra bio je osnova za uvođenje samovrednovanja škola i vanjskoga vrednovanja obrazovnih postignuća na kraju srednjoškolskoga obrazovanja (državne mature) 2009. godine. Osim toga, znanstvena i stručna ekspertiza Centra poslužila je kao osnova za izradu Strategije znanosti, obrazovanja i tehnologije (2012. – 2014.), a znanstvenici Centra osmislili su i upravljali procesom Cjelovite kurikularne reforme (2015. – 2016.). Kratku povijest osnutka i djelovanja Centra predstavila je prof. dr. sc. Branislava Baranović, jedna od osnivačica Centra, te njegova predstojnica od osnutka do 2011. godine. Sadašnju istraživačku djelatnost Centra predstavili su voditelji iza-

branih recentnih istraživanja, dr. sc. Iris Marušić, dr. sc. Iva Odak i dr. sc. Boris Jokić. Treći dio programa bio je posvećen važnoj temi društvenog utjecaja i odjeka obrazovnih istraživanja u stručnoj i općoj javnosti te političkoj sferi. U raspravi koju je moderirala dr. sc. Iris Marušić sudjelovale su nekadašnje suradnice i kolegice, većinom bivše CIRO-vke, koje danas rade u različitim institucijama i djeluju u različitim sferama društvenoga života: dr. sc. Karin Doolan, Lana Jurko, dr. sc. Danijela Dolenc te Ana Dasović.

Održan Simpozij Otpor(nost) društva: lekcije iz hrvatskog konteksta za vrijeme pandemije

Simpozij „*Otpor(nost) društva: lekcije iz hrvatskog konteksta za vrijeme pandemije*“, u organizaciji Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, održan je 14. prosinca 2021. godine, a okupio je znanstvenike različitih profila koji su ponudili zainteresiranoj stručnoj i široj javnosti svoje spoznaje o učincima pandemije na hrvatsko društvo. Na simpoziju su predstavljeni rezultati znanstvenih projekata iz društvenih znanosti koje je financirala Hrvatska zaklada za znanost na posebnim natječajima vezanima za pandemiju bolesti COVID-19, ali i drugi vrijedni istraživački poduhvati. U izlaganjima i raspravama znanstvenici s različitih hrvatskih sveučilišta i javnih instituta otvorili su pitanja otpornosti i ranjivosti društva i pojedinaca, društvenoga oporavka, života koji se odvija online i offline te psihosocijalne dobrobiti i mentalnoga zdravlja pojedinaca i različitih društvenih skupina. Snimka izuzetno posjećenog Simpozija dostupna je na [poveznici](#).

20. obljetnica Centra za istraživanje i razvoj obrazovanja

Simpozij „*Otpor(nost) društva: lekcije iz hrvatskog konteksta za vrijeme pandemije*“

Međunarodna suradnja, mobilnost i studijski posjeti

Potpisan sporazum o suradnji IDIZ-a i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Beogradu

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu i Filozofski fakultet Sveučilišta u Beogradu potpisali su u prosincu 2021. godine u Beogradu sporazum o suradnji u svrhu promicanja znanstvene, akademske i stručne suradnje na područjima od zajedničkog interesa i koristi za obje institucije. Sporazum nudi okvir za poticanje zajedničkih znanstvenoistraživačkih aktivnosti, bolje razumijevanje globalnih procesa gospodarskog, obrazovnog, kulturnog i društvenog okruženja te povećanje kvalitete znanstvenoga rada i visokoškolskog obrazovanja. Aktivnosti predviđene suradnjom uključuju zajedničko sudjelovanje u projektima, institucionalnu razmjenu znanstvenika i osoblja, zajedničku organizaciju konferencija, simpozija, seminara i stručno-znanstvenih radionica, izdavanje prigodnih zajedničkih publikacija, kao i ostale aktivnosti od zajedničkog interesa. Sporazum su potpisali ravnatelj Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu Boris Jokić i dekan Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Beogradu Danijel Sinani.

Potpisan sporazum o suradnji IDIZ-a i Instituta za filozofiju i društvenu teoriju iz Beograda

Predstavnici Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu potpisali su u prosincu 2021. godine u Beogradu sporazum o suradnji s Institutom za filozofiju i društvenu teoriju Sveučilišta u Beogradu. Sporazum otvara mogućnosti regionalne suradnje i zajedničkog sudjelovanja u projektima. Instituti njeguju multidisciplinarnost u pristupu, a međusobno su komplementarni s obzirom da je IDIZ prvenstveno orijentiran na empirijska istraživanja, dok IFDT odlikuje bogata teorijska orijentacija. U ime Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu na potpisivanju sporazuma bili su prisutni ravnatelj Boris Jokić, Ana Maskalan (CORI), Zrinka Ristić Dedić (CIRO) i Branko Ančić (CIDNO). Predstavljen je i CIZIP, čiji članovi nisu bili prisutni na sastanku. Institut za filozofiju i društvenu teoriju predstavili su direktorica Gazela Pudar Draško te koordinatori pojedinih IFDT-ovih laboratorija: Jelena Čeriman (GenLab), Irena Fiket (ActiveLab), Bojana Radovanović (SolidCare), Marjan Ivković (CriticLab), Sanja Iguman (PerspectLab),

Milivoj Bešlin (JugoLab), Ivan Nišavić (EduLab), kao i drugi članovi laboratorija koji su bili prisutni na sastanku.

Potpisivanje sporazuma s IFDT-om u Beogradu

Institut je postao član mreže European Network for Housing Research (ENHR)

IDIZ, odnosno njegov Centar za istraživanje znanosti i prostora, sljedeće će tri godine biti član mreže European Network for Housing Research (ENHR) pri Faculty of Architecture and the Built Environment, Delft University of Technology. Mreža trenutno broji oko 700 članova koji predstavljaju gotovo svaku državu Europe i priličan broj neeuropskih država. Mreža nudi okvir za oko dvadeset i pet radnih grupa, okuplja aktivnu grupu doktorskih studenata, svake godine organizira veliku međunarodnu konferenciju, te potiče manje konferencije i seminare svake godine. Više o mreži možete saznati [ovdje](#). Aktualni HRZZ-ov projekt [Kvaliteta života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja: komparativna analiza između Slovenije i Hrvatske \(HESC\)](#) bavi se tematski i istraživački srodnim pitanjima stanovanja i stambenih politika te će članstvo u navedenoj istraživačkoj mreži biti za pridružene članove vrlo korisno. Kao peteročlani tim mreži su pridruženi: dr. sc. Anđelina Svirčić Gotovac (voditeljica projekta) i članovi projektnog tima: dr. sc. Jelena Zlatar Gamberožić, dr. sc. Mirjana Adamović, dr. sc. Ratko Đokić i Anamaria Klasić. U najnovijem broju Glasnika Mreže ENHR [predstavljen je navedeni projekt](#).

Tim HRZZ projekta HESC

Održan je sastanak IDIZ-ovaca i dr. Harryja Walkera s LSE-ja o mogućnostima suradnje

Dr. Harry Walker, antropolog koji radi kao profesor na London School of Economics and Political Science posjetio je Institut u studenom 2021. godine. Tom se prilikom upoznao s našim znanstvenicima te su zajednički razmotrili mogućnosti suradnje. Dr. Harry Walker planira u Hrvatskoj provesti kvalitativno istraživanje na temu nejednakosti i nepravde te načina na koji su doživljene u svakodnevnom iskustvu. Inače, dr. Walker se u svojem posljednjem projektu bavio temom društvenih, kulturnih i kognitivnih osnova moralnih prosudbi u zapadnoj Amazoniji. Navedene je teme istraživao u sklopu ERC projekta **Justice, Morality, and the State in Amazonia (JUSTAM)**.

Filip Fila i Nikola Petrović sudjelovali su na međunarodnoj konferenciji UACES 2021

U sklopu 51. godišnje konferencije UACES (University Association for Contemporary European Studies) Filip Fila, Višeslav Raos te Nikola Petrović izložili su rad naslova „Centrist Populisms of Central and Eastern Europe: New Challengers for Domestic Elites as Well as for Brussels Elites?“ Rad je napisan kao dio aktivnosti projekta IDEU (**Integracija i dezintegracija Europske unije: Dinamike europeizma i euroskepticizma**) te se bavi slabo istraženim odnosom centrističkog populizma prema Europskoj uniji. Više o izlaganju na [poveznici](#).

Anđelina Svirčić Gotovac, Jelena Zlatar Gamberožić i Ratko Đokić sudjelovali su na međunarodnoj konferenciji ICHUE 2021 gdje su i nagrađeni za najbolje izlaganje

Doc. dr. sc. Anđelina Svirčić Gotovac, dr. sc. Jelena Zlatar Gamberožić i dr. sc. Ratko Đokić sudjelovali su na međunarodnoj konferenciji o stanovanju **ICHUE 2021: International Conference on Housing and Urban Environments**. Autori su na konferenciji i nagrađeni Priznanjem za najbolje izlaganje pod nazivom **Affordable Housing in the Context of Inadequate Housing Policies in Croatia**. Konferencija je održana u Parizu putem online platforme, 18. i 19. studenog 2021. godine, a izlaganje je rezultat rada na HRZZ-ovom projektu **Kvaliteta života u stam-**

benim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja: komparativna analiza između Slovenije i Hrvatske (HESC).

Priznanje HESC timu za najbolje izlaganje na konferenciji ICHUE 2021

Anđelina Svirčić Gotovac i Jelena Zlatar Gamberožić sudjelovale su na 3. Konferenciji o urbanom planiranju i regionalnom razvoju

Doc. dr. sc. Anđelina Svirčić Gotovac i dr. sc. Jelena Zlatar Gamberožić zajedno s dr. sc. Janom Vukić sudjelovale su na **3. Konferenciji o urbanom planiranju i regionalnom razvoju: Urbano – ruralna povezanost i regionalni razvoj**, održanoj online, 23.11.2021. u Sarajevu, BiH, u organizaciji Udruženja konsultanata inženjera BiH (UKI). Anđelina Svirčić Gotovac sudjelovala je s izlaganjem **Mogućnosti ravnomjernijeg razvoja hrvatskog urbanog prostora u odnosu na europski kontekst**, a Jelena Zlatar Gamberožić i Jana Vukić s izlaganjem **Dimenzije održivosti u ruralnim i urbanim turističkim sredinama odabranih jadranskih otoka**.

Ulazna mobilnost

Od 1. do 31.12. 2021. godine u Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu boravila je dr. sc. Katarina Polajnar Horvat, znanstvena suradnica zaposlena u Znanstveno-istraživačkom centru Slovenske akademije znanosti i umjetnosti u Ljubljani. Katarina Polajnar Horvat boravila je u Centru za istraživanje društvenih nejednakosti i održivosti kao gostujuća znanstvenica. Tijekom boravka Katarina je provodila kvalitativna terenska istraživanja u Zagrebu i na otoku Krku u sklopu projekta **Invisible life**

of food waste (Nevidljivi život smeća) koji se bavi istraživanjem ekološkog ponašanja i praksi u urbanim te ruralnim sredinama.

Zaslужni znanstvenici

Dr. sc. Dinka Marinović Jerolimov izabrana je u počasno zvanje zaslužne znanstvenice Odlukom Znanstvenog vijeća Instituta u ožujku 2021. godine. Znanstveni interes Dinke Marinović Jerolimov od početka njezine znanstvene karijere usmjeren je na područje sociologije religije. Njezini znanstveni radovi pokazuju da kompleksnom religijskom fenomenu pristupa cjelovito, teorijski i empirijski obuhvaćajući njegove različite religijsko-strukturne, sociostrukturne i kulturno-vrijednosne dimenzije i aspekte. Njezine komparativne analize u području istraživanja tradicionalne crkvene religioznosti značajan su doprinos razumijevanju religijskih promjena u tranzicijskoj Hrvatskoj, ali i šire. Dodatno se ističu njezine komparativne analize istraživanja nereligioznosti u hrvatskom društvu. Znanstveni doprinos Dinke Marinović Jerolimov obuhvaća i spoznaje o manjinskoj religioznosti, o čemu je objavila dvije knjige (jednu u koautorstvu) i više radova, obuhvaćajući problematiku i u kontekstu post-socijalističkih zemalja, istraživanje odnosa mladih i religije, religijskog (multikonfesionalnog) obrazovanja, pravnog reguliranja vjerskih zajednica te religije i zdravlja. Znanstveni opus Dinke Marinović Jerolimov nezaobilazan je doprinos cjelovitom razumijevanju i objašnjenju religijske situacije i religijskih promjena u Hrvatskoj, ali i u zemljama Centralne i Istočne Europe. Objavljivanje u međunarodnim publikacijama, aktivno sudjelovanje na međunarodnim skupovima, vođenje međunarodnih projekata i suradnja na njima ukazuju na znanstvenu afirmaciju Dinke Marinović Jerolimov i u međunarodnim okvirima. U Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu Dinka Marinović Jerolimov bila je predsjednica Znanstvenog vijeća od listopada 2011. do listopada 2015. godine, a u razdoblju od 2017. do 2020. godine ravnateljica. Tijekom svoga mandata bitno je pridonijela razvoju Instituta koji je preseljenjem na jedinstvenu lokaciju i zapošljavanjem mlađih znanstvenika dobio priliku za novi razvojni iskorak.

Događanja i aktivnosti IDIZ-a

Jelena Zlatar Gamberožić sudjelovala je na 9. simpoziju Anatomija otoka

Dr. sc. Jelena Zlatar Gamberožić sudjelovala je na **9. simpoziju Anatomija otoka**, održanom na Lastovu od 27. do 29. rujna 2021. godine. Ovogodišnji simpozij nosio je naziv **Otoci i krize – Otpornost i održivost otočnih zajednica**, a dr. Zlatar Gamberožić održala je predavanje **Održivost i otpornost jadranskih otoka – primjeri različitih smjerova turističkog razvoja**, u kojem je prezentirala primjere različitih mjesta na otocima Braču (Povlja, Bol i Postira) i Hvaru (grad Hvar) te načine na koji ona odgovaraju na izazove turizma kroz četiri dimenzije održivog razvoja: ekološku, ekonomsku, kulturnu i socijalnu dimenziju. Ova četiri primjera pokazala su različite 'stupnjeve' održivosti i načine na koje se ona u pojedinom slučaju može povećati i osmisliti kroz različite principe djelovanja te kombinirani **top down** i **bottom up** pristup participacije stanovnika. Također, u slučaju Hvara pokazano je koliko je pandemija COVID-19 utjecala na prošlogodišnju turističku sezonu, te su naznačeni njezini eventualni daljnji utjecaji. Zbog znatno smanjenog broja turista ukazuje se na ekološki pozitivne posljedice za grad Hvar, kao i potrebu daljnje vizije razvoja u smjeru otočke održivosti.

Institut je potpisao Sporazum Inicijative za Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu potpisao je Sporazum Inicijative za Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ) te time postao 20. članica Inicijative. Inicijativu čini skup institucija iz sustava znanosti i visokog obrazovanja u RH koje su predvodnici u stvaranju preduvjeta za implementaciju, ostvarivanje i promociju otvorene znanosti u Republici Hrvatskoj. U Vijeće Inicijative kao predstavnici IDIZ-a imenovani su izv. prof. dr. sc. Marija Brajdić Vuković, u funkciji članice Vijeća i dr. sc. Marko Kovačić, u funkciji zamjenika člana Vijeća. Dr. sc. Teo Matković IDIZ-ov je predstavnik u Radnoj skupini za izradu prijedloga nacionalnog plana i politike otvorene znanosti. Više na [poveznici](#).

Boris Jokić i Zrinka Ristić Dedić predstavili su u Saboru rezultate projekta o učincima pandemije i potresa na obrazovni sustav

Dr. sc. Boris Jokić i dr. sc. Zrinka Ristić Dedić bili su u Hrvatskom saboru na 25. sjednici Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu. Tom su prilikom predstavili rezultate projekta čiji su voditelji, a kojim se istražuju učinci pandemije COVID-19 i potresa na obrazovni sustav. Rezultate možete pogledati na [poveznici](#).

Ivana Pikić Jugović održala je predavanje o rodnim stereotipima u učionici

Dr. sc. Ivana Pikić Jugović održala je predavanje pod nazivom *Kako prevladati rodne stereotipe u učionici?* na konferenciji projekta *Jednakost je „in“ – stereotipi su „out“ - Nastavnici za buduće generacije – Pobudimo jednakost*. U predavanju je objašnjeno kako rodni stereotipi oblikuju učeničke obrazovne odabire, uspjeh i motivaciju te koja je uloga škole u usvajanju rodnih stereotipa. Ponuđene su i smjernice za prevladavanje rodnih stereotipa na razini cijelog obrazovnog sustava, kao i praktični savjeti za učitelje i učiteljice. Predavanje je održano na poziv Instituta za istraživanje i edukaciju Zaposlena mama, koji provodi navedeni projekt u suradnji s Gradom Zagrebom i Asocijacijom za afirmaciju potencijala žena (AFA) iz Srbije. Više o konferenciji saznajte na [poveznici](#). Više o projektu saznajte [ovdje](#), a predstavljanje edukacijske platforme projekta nalazi se [ovdje](#).

Ivana Pikić Jugović održala je predavanje o rodnim stereotipima u učionici

Anđelina Svirčić Gotovac sudjelovala je na online panelu i diskusiji na UNIC gradskom laboratoriju Zeleni Zagreb

Doc. dr. sc. Anđelina Svirčić Gotovac bila je pozvana da sudjeluje na *online* panelu i diskusiji u sklopu *UNIC gradskog laboratorija: Zeleni Zagreb* i kolegija *Socijalni rad u organiziranju zajednice: drugi ciklus gradskih laboratorija*, koji se bavi vizijom Zagreba kao Zelenog Zagreba. Panel i diskusija nosili su naziv *IV. Mobilnost i pristup zelenim površinama*, a održani su 10.11.2021. U panelu se razgovaralo o dimenziji mobilnosti i pristupu zelenim površinama unutar kojih se fokusiralo na prilagodbu zelenih površina slijepim i slabovidnim osobama u gradskoj četvrti Novi Zagreb – zapad, konkretno Parku mladenaca u Sigetu. Više o gradskim laboratorijima saznajte na [poveznici](#). Više o projektu UNIC saznajte [ovdje](#).

Boris Jokić sudjelovao je u predstavljanju Prijedloga kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja ravnateljima srednjih škola PGŽ-a

Dr. sc. Boris Jokić sudjelovao je u predstavljanju Prijedloga kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja ravnateljima srednjih škola Primorsko-goranske županije. Predstavljanje prijedloga novog kurikuluma održano je u srijedu, 1. 12. 2021. u Rijeci, gdje se od ove godine kurikulum provodi kao pilot projekt u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji. U izradi Prijedloga kurikuluma nazvanog *Škola i zajednica* (ŠIZ) sudjelovali su Centar za studije mira i konflikata Sveučilišta u Rijeci, Prva riječka hrvatska gimnazija i Institut za društvena istraživanja u Zagrebu. Nakon završetka pilot projekta, prijedlog kurikuluma bit će predložen Agenciji za odgoj i obrazovanje kako bi postao izborni predmet.

Značajno kadrovsko pojačanje IDIZ-a

Tijekom 2020. i 2021. godine Institut je doživio značajno kadrovsko pojačanje zapošljavanjem stručnih suradnika i asistenata te 1 poslijedoktoranda. Novi kolege i kolegice većinom su zaposleni na suradničkim radnim mjestima u IDIZ-ovim projektima financiranim putem Hrvatske zaklade za znanost, dok su stručne suradnice zaposlene na projektima financiranim iz Europskoga socijalnog fonda, Ministarstva znanosti i obrazovanja te UNICEF-a.

IDIZ-ovom su se timu priključili sljedeći kolegice i kolege: Josip Bilić, Tomislav Cik, Filip Fila, Marita Grubišić-Čabo, Anamaria Klasić, Dora Petrović, Jana Šimon (asistenti/ce), Ratko Đokić (poslijedoktorand) te Katarina Jaklin, Andrea Grus i Marina Orhanović (stručne suradnice).

Mlade snage IDIZ-a

Izdavaštvo

Ukupna znanstvena produkcija Instituta u 2021. godini obuhvaća 5 knjiga (4 autorske i 1 urednička) te 31 znanstveni rad, od čega 28 znanstvenih članaka i 3 znanstvena poglavlja. Od toga je 28 radova objavljeno u časopisima indeksiranim u bazama Web of Science i/ili Scopus te 2 u knjigama međunarodno uglednih znanstvenih izdavača.

IDIZ je izdavač biblioteke *Znanost i društvo* i *Posebni izdanja* te znanstvenog časopisa *Sociologija i prostor*.

U biblioteci *Posebna izdanja* objavljene su sljedeće publikacije:

Dugački, Vlatka; Peternel, Lana; Škiljan, Filip. *Nestala naselja u Republici Hrvatskoj: povijesno-demografsko-antropološke perspektive*. Zagreb: Plejada: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu: Institut za migracije i narodnosti, 2021.

Baketa, Nikola; Bovan, Kosta; Matić Bojić, Jelena. *Istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj: istraživački izvještaj za*

2021. godinu. Zagreb: Institut za društvena istraživanja, 2021. [Puni tekst](#).

Puzić, Saša; Baketa, Nikola; Baranović, Branislava; Gregurović, Margareta; Matković, Teo; Mornar, Mirta; Odak, Iva; Šabić, Josip. *O podzastupljenim i ranjivim skupinama studenata: prilozi unaprjeđivanju socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj / [urednik Saša Puzić]*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja: Institut za društvena istraživanja, 2021. [Puni tekst](#).

2021. godinu. Zagreb: Institut za društvena istraživanja, 2021. [Puni tekst](#).

Časopis 'Sociologija i prostor'

Tijekom 2021. godine objavljena su tri redovita godišnja broja časopisa „Sociologija i prostor“ i jedan tematski broj posvećen temi pandemije COVID-19. Objavljeno je ukupno 26 izvornih znanstvenih radova, 6 prethodnih priopćenja, 4 pregledna rada, 2 prikaza (knjiga i publikacija), 1 in memoriam i 2

stručna rada. Časopis je dostupan na [mrežnim stranicama Instituta](#) i na [Hrčku](#).

Događanja u najavi

U narednim mjesecima planiramo organizaciju *Dana otvorenih vrata IDIZ-a* i znanstvene konferencije *Dani obrazovnih znanosti 2022* te mnoga druga događanja, pa vas pozivamo da redovito pratite [naše mrežne stranice](#) i naš [Facebook profil](#) te se pravovremeno informirate o svim aktivnostima koje smo vam pripremili.

Iz svakodnevice Instituta...

ISTRAŽIVAČKI IZVJEŠTAJ

Anketa pokazala kako hrvatski građani i dalje zanemaruju teme vezane uz okoliš

U okviru projekta -METAR do bolje klime- provedeno je anketno istraživanje na nacionalnom uzorku od 1.000 punoljetnih građana Hrvatske o temama zaštite okoliša i klimatskih promjena

POLITIKA & KRIMINAL

Stručnjaci o bumerangu koji nam se vraća sa studentima antivakserima: 'Mladima se nitko nije bavio u pandemiji'

U čemu leži temelj iracionalnog otpora dijela mladih cijepljenju i mjerama, za Telegram objašnjavaju Marko Kovačić, Gordana Kuterovac Jagodić i Branko Ančić

Uredili: Tana Morić i Stjepan Tribuson

Frankopanska 22, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel: +385 1 48 10 264; Fax: +385 1 48 10 263; E-mail: idiz@idi.hr